Цана нумэру 50 кап.

# БЕЛАРУСКАЯ ДУМКА

ШТОДЗЕННАЯ ГАЗЭТА.

Рэдакцыя і Адміністрацыя — Вострa-Брамская, № 9 — адчынена што дня, апрача сьвята, 10—3 гадз.

АБВЕСТКІ: 1 радок перад тэкстам 4 рублі. 1 радок за тэкстам 2 рублі. 3 безработных за усю абвестку 2 рублі.

ПАДПІСКА: на 1 месяц—10 руб., на 3 месяцы—25 руб.

Год I. Вільня, Субота, 12 ліпня 1919 г. № 43.



# ЭНДЭЦЫЯ АБ НАС.

«Што датычыць беларусоў, то ўсялякія споры на тэму аб тым, ці ёсьць то народ аддзельны, ці ён зьяўляецца толькі пряжутачный фазай паміж палякамі і расейцамі,—абсалютна напрасны. Разрашэньне гэтага пытаньня трэба аставіць будучнасьці, стараючыся адзіна аб тым, сагласна традыцыйнай польскай талеранцыі, каб ні чым не перашкодзіць берарусам да эвентуальнай эвалюцыі ў кірунку племянной асобнасьці, з другога, аднак, боку, уникаючы штучнага рабеньня беларусоў праз палякоў, ва імя так званай «высшай палітыкі».

Так піша «Дзеньнік Віленскі» (№ 67), для каторага яшчэ ня ясна, ці беларусы—народ, ці прамяжутачная фаза паміж палякамі і расейцамі.

Добра сказана—прамяжутачная фаза! Вось дык атэстацыя беларускага народу. Прамяжутачная фаза! Не народ, а так сабе нешта сярэдняе: Ні людзі, ні быдла.

«Дзеньнік Віленскі»—таксама проціў «штучнага рабеньня беларусоў праз палякоў».

Дзякуем за ласку.

Дай Божа, каб толькі паны эндэцыя адмовіліся штучна перарабляць беларусоў на палякоў і пячатаць ў «Дзеньніку Віленскім» пэтыцыі «сыноў зямлі» Беларускай аб тым, што яны палякі, а не прамяжутачная фаза.

Вельмі цэнна у цытаванай намі стацьці «Дзеньніка Віленскага» і тое, што сярод палякоў ён не называе ніводнай партыі і навет маленькай групы, каторая-б стаяла на грунце незалежнасьці і непадзельнасьці Беларусі.

Ахвотна верым «Дзеньніку Віленскаму». У гэтым мы ўжо праканаліся пасьля галасаваньня польскага сойму аб «плебісцыце дарогаю выбараў у Віленшчыне і Горадзеншчыне».

**Янка.**

# АПОШНІЯ НАВІНЫ.

## Весткі Польскага Генеральнага Штабу.

*8 ліпня.*

**Галіцыйска - Валынскі фронт.**

На вучастку Рафалаўкі мы забралі пасьля заўзятых бояк Вараж, Палоку, Забалоцьце і зялезнадарожную станцыю Рафалаўку, захапіўшы палонных і некалькі поездных саставаў з непапсаванымі паравозамі. У Галіцыі без перамены.

**Палескі фронт.**

Дзеяльнасьць нашых атрадаў ідзець з посьпехам. Нашы войскі занялі Багданаўку, Лончу і Парахонск. Патрулі дайшлі да Сталіна на поўдзень ад Лунінца.

**Літоўска-Беларускі фронт.**

Атака бальшавікоў на вучастку Сьвянцян адбіта. Нашы атрады высунуўшыяся на лініі Маладэчна—Полацак каля Будслава змусілі здацца ў палон эшэлон бальшавікоў з 400 чалавек, ехаўшых па чыгунцы.

**Дэманстрацыя ў Верхняй Сілезіі.**

САСНОВІЦА, 8 ліпня. У Катовіцах немцы зрабілі на рынку і ў тэатру маніфэстацыю пратэста проціў акупацыі Верхняй Сілезіі францускімі і польскімі войскамі. Палякі зрабілі контр-маніфэстацыю, адціснулі немцаў і напісалі рэзалюцыю ў каторай пішуць, што яны падтрымліваюць прылучэньне да Польшчы і акупацыю Верхняй Сілезіі да плебісцыта французамі.

**У чэхаў новы кабінэт.**

ПРАГА, 7 ліпня. Новы кабінэт лічыць у сябе 3 сацыал-дэмакратаў, 4 нарадных сацыалістаў, 3 аграрыяў і 2 славакоў.

**Зямельнае пытаньне ў Сойме.**

ВАРШАВА. На пасяджэньні 8 ліпня сойм прыняў на другім чытаньні праэкт аграрнай рэформы, за выняткам 6 ст. аб максімуме індывідуальнага валаданьня зямлёй. Стацьця гэта передана ў зямельную камісію, якой запрапанована абгаварыць усе папраўкі да гэтай стацьці у 24 гадзінны срок. Ст. 7, прапануючая зрабіць лясы дзяржаўнай уласнасьцю, прынята большасьцю 203 проціў 158.

**Бітвы у Крымскім кірунку.**

ПАРЫЖ, Кар. «Св. Сл.» піша, што пасьля заняцьця Кацярынаславу і Марыупалю, левая група арміі ген. Дэнікіна наступае на Крым. Пасьля двухднёвай бітвы каля ст. Фёдараўка, у часе якой бальшавікі страцілі каля 2000 забітымі і раненымі, атрады Дэнікіна блізка прысунуліся да перашэйку каля Нова-Аляксеўкі. З другога боку, каля перакопу знаходзіцца вялікі атрад атамана Грыгор'ева, які так сама як і Махно, працуе цяпер разам з Дэнікіным. Такім чынам бальшавікі на Крымскім палуостраве знаходзяцца ў мышалоўцы. Севастопальскія матросы двойчы пасылалі да

дабраволчаскага камандаваньня дэлегацыю з прапазыцыяй аб міру. Гэтыя дэлегацыі былі павешаны.

**Вільгельм II будзе пакараны сьмерцю.**

ЛІОН. На пасяджэньні ніжняй палаты ў чацьвер, Лейд-Джорж абвесьціў пастанову «Рады чатырох» аб тым, што бышы імператар Вільгельм II будзе засуджаны ў Лендоне і калі будзе даказана яго злодзейства, аб якім толькі агульна кажуць, ён будзе пакараны на сьмерць. У кругох Антанты лічацца з магчымасьцю, што Галандзія адмовіць на жаданьне Англіі ў справе Вільгельма.

(П. А. Т.).

**Бальшавікі ў Аўстраліі.**

ЛЕНДОН, 1 ліпня. Тэлеграмы з Сыднею пішуць, што ў Паўночным Кенслендзе ўсё больш узмацняецца бальшавіцкая прапаганда. Некалькі тысячаў дэманстрантаў позна ў ночы, з пяяньнем рэвалюцыйнага гімну «Чырвоны Штандар» прышлі ў Стэвартс Урэк. Паліцыя страляла і разагнала чараду, з якой 8 чалавек была раняных.

(„New-Iork Herald").

**Літвіны у войску Галера.**

„Nepriklausomoji Lietuva" піша, што ў войсках ген. Галера знаходзіцца больш за 5000 літвіноў, якія запісаліся ў войскі лятуцячы, каб вярнуцца ў бацькаўшчыну. Нядаўна 90 галерчыкаў у Вільні пачалі старацца перайсьці ў літоўскія войскі, але польская ўлада ня згадзілася на гэта.

**Немцы ў чырвонай арміі.**

ГЕЛЬСІНГФОРС. 1 ліпня. Палонныя запэўняюць, што бальшавіцкая армія, найбольш павялічаная процію Колчака, лічыць у сябе каля 40.000 немцаў набраных з ваенапалонных.

(Temps).

**Г о р а д з е н ь.**

Магістрат пастанавіў зьняць помнік Сталыпіна, а на гэтым месцы паставіць помнік вядомай польскай пісьменьніцы Ажэшка. Водле прапазыцыі прэзыдэнта места п. Лістоўскага, магістрат пастанавіў адбудаваць у магістрацкім скверу крыж, дзе калісьці былі могілкі.

**Яшчэ новыя грошы ў Расеі.**

Смаленская газ. „Чырвонаармеец" піша. Маючы на мэце замяніць істнуючыя грашовыя знакі, дзеля лёгкасьці іх падрабіць, Рада Народных Камісараў пастанавіла выпусьціць новыя грошы з 1-га чэрвеня 1919 году. Грошы будуць цаной: адзін, тры, пяць, дзесяць, дваццаць, пяцьдзесят, сто, дзвесьцепяцьдзесят і тысячу рублёў.

# У ВІЛЬНІ.

## Загад

### аб гандлю коньмі, жывёлай, аб агледзінах мяса ў мястовай бойні і прывазнога ў места.

1) Продажа коняў ды ўсякага іншагарагатага і нерагатага інвэнтара (валоў, ялавічыны, цялятаў, авечак, козаў, сьвіньняў і парсюкоў) дазволена ў м. Вільні на конскім і быдлячым рынку на В. Стэфанаўскай вул.

2) Перад прадажай, коні і ўсялякі іншы жывы інвэнтар будзе аглядацца местовым вэтэрынарным доктарам і толькі тая жывёла, якую ён прызнае здаровай, будзе допушчана да прадажы. Хворыя на заразныя хваробы будуць ізолёваны, а коняў хворых на насацізну будуць як га забіваць і ніштожыць.

3) За права прадажы коняў і інш. інвэнтара на местовых рынках устаноўлена плата, без якой жывёла ня будзе дапушчана на рынак.

4) Убіваць на мяса ўсялякую жывёлу, напр. коні, розную рагатую жывёлу, сьвіньні і парсюкі пазволена толькі ў местовай бойні ў памяшчэньні, назначаным дзеля гэтага за ўстаноўленую за гэта плату.

5) Да ўбою прыймаецца толькі жывёла, якую агледзіў местовы вэтэрынарны доктар на быдлячым або конскім рынку, прызнаў яе здаровай і аштэмпляваў.

6) Пасьля ўбою жывёлы мяса і трыбухі іх будзе аглядаць местовы вэтэрынарны доктар, а сьвініну будуць разглядаць на мікроскопійнай станцыі; мяса, прыгоднае дзеля ўжытку, павінна быць абштэмплявана або мець плёмбу, а бяз гэтага нельга вывазіць яго з бойні.

7) Усялякія мясныя прадукты, напр. сьвежае мяса рознай жывёлы і кансэрвы (пэкэфлейш, салёная сьвініна, сала, саланіна, вандліна, кілбасы і г. п.), акія прывываюць у Вільню грунтовымі шляхамі і па чыгунцы (не залежна ад таго, да каго гэтыя прадукты належаць) могуць ісьці ў прадажу або да ўжытку толькі пасьля агледзін іх праз местовага вэтэрынарнага доктара і пасьля аштэмпляваньня іх на мясным рынку на Стэфанаўскім пляцы, куды гэтыя прадукты павінны кіравацца адразу, не зварочваючыся па дарозе на дзядзіньцы і пляцы.

8) Прывозная сьвініна так сама як і тая, якую атрымоўвае местовая бойня, апрача ўнешняга агляду будзе агледжана і праз мікраскоп. Добра было-б, каб нядаўна забітую рагатую і нерагатую жывёлу прывазілі да места разам з лёгкімі, вантробай і селядзёнай. Каб рашцыць, ці прывезеная каніна надаецца да ўжытку, яе павінны прывазіць да агляду з нявыразанымі лёгкімі, вантробай і галавой. Бяз гэтага каніна будзе зніштожана.

9) На мяса, якое пасьля вэтэрынарна-доктарскіх агледзін на бойні або на мясным рынку будзе прызнана годным да ўжытку, прыбіваецца адпаведны штэмпэль, а на вандліну і кілбасу — плёмба, без якіх ані ў Вільні, ані яго прадмесьцях ніякія мясныя прадукты ня могуць прадавацца, ані ўжывацца да выраблянья тавару.

10) Мясныя прадукты, дозволеныя да ўжытку з нейкімі засьцярогамі, будуць зроблены няшкоднымі (будуць іх гатаваць, саліць).

Мяса, зусім нягоднае да ўжытку, будзе канфіскована і аддадзена ў фабрыку дзеля тэхнічных мэтаў.

11) Вазіць мяса па вуліцах можна толькі на вазох, выбітых унутры цынковай бляхай і памаляваных з унешняга боку чырвонай алейнай няшкоднай фарбай; пры перавозцы мяса павінна быць пакрыта чыстым палатном. Для фурмана павінна быць устроена асобнае мейсца для седава наперадзе возу, якое павінна быць шчыльна аддзелена ад скрыні з мясам; сядзець у скрыні з сырым мясам забаронена фурману і іншым асобам.

12) Тыя, што патайно будуць убіваць жывёлу паміма віленскай бойні, або гандляваць ці пераховываць неаштэмпляванае мяса, ня гледзячы на тое, колькі там яго будзе, апрача таго, што мяса будзе сканфіскавана, яны будуць пакараны штрафам да 3.000 руб. або арыштам да 3 месяцаў або абедзьвымі карамі адразу.

13) Гэтак сама будуць пакараны тыя, што будуць гандляваць коньмі або жывёлай не на рынках, або яхіх вышэй сказана, а коні ды інш. інвэнтар будзе скафіскаваны.

14) Тыя, якіх будуць вінаваціць у тым, што нячыста і не як след прыгатаўляюць мясныя прадукты і гандлююць імі або развозяць іх, будуць пакараны арыштам да 15 дзён або штрафам да 500 рублёў.

**П Л А Т А:**

1) За права продажы жывога інвэнтара на мястовых рынках:

за каня, вала, карову . . . . 10 руб.
„ сьвіньню . . . . . . . . 10 „
„ цялюка, авечку, казу . . . . 3 „
„ парсюка, ягнё, казьлянё . . . 1 „

2) За карыстаньне з местовай бойні з працай уласных работнікаў:

за кожнага убітага каня . . . 25 руб.
„ „ „ вала, карову . 20 „
„ „ „ ялавічыну . . 10 „
„ „ „ авечку, казу,
цялё . . . 6 „
„ сьвіньню ад кожнага пуда . . 4 „

3) За агляд і аштэмпляваньне прывезенага мяса:

за пуд валавіны, цяляціны бараніны
і каніны па . . . . . 4 руб.
„ „ сьвежай сьвініны, сала . . 5 „
„ „ сьвініны свандонай . . . 10 „

**Ян Пілсудскі** Камісар м. Вільні.

**В. Абрамовіч** Бурмістр м. Вільні.

# ЗАГАДЫ.

Даводзтва м. Вільні выдала гэткі загад:

«Усе афіцэры расейскай арміі, каторыя знаходзяцца ў Вільні, абавязаны зарэгістравацца ў Даводзтве м. Вільні (Вялікая, 54) у часе ад 15 га да 20 га ліпня сёл. г. у 10—12 гадзін для сьпісаньня карт эвідэнцыйных.

Папераджаецца, што афіцэры, каторыя у вышэй паказаным часе не замальдуюцца ў Даводзтве м. Вільні, будуць высланы ў концэнтрацыйны лагер».

Падпісаў палкоўнік Тупальскі.

Даводзтва 1-й польскай дзівізіі выдала гэткі загад:

«З прыгоды што раз часьцей паўтараючыхся фактаў супрацаўніцтва цывільных жыхараў з непрыяцелем, спыняюцца, з выняткам надзвычайных выпадкаў, безумоўна ўсялякія зносіны ў бок фронта. Усе злоўленыя ў прыфрантовых ваколіцах будуць лічыцца за шпіонаў і тут жа расстрэліваца».

Падпісаў даводца Сьміглы-Рыдзь.

...выдавец Э. Палгайскі. Друкарня «Віленскага Выдавецтва», Мала-Стэфанаўская, 23.